

DE OPSTAP®

Beleidsplan Burgerschap (versie 27-01-2026)

Inhoud

Inhoud	2
Intro	3
Inleiding	4
2. Visie	5
2.1 Visie op burgerschap Trinamiek	5
2.2 Visie op burgerschap De Opstap	5
3. Populatie en schoolcontext	7
4. Identiteit	8
5. Schoolklimaat en Kanjer	9
6. Doelen	9
7. Aanbod	10
Overzicht aanbod burgerschap per thema en groep	10
Thema: Democratie	10
Thema: Identiteit	10
Thema: Participatie	11
8. Zorg voor kwaliteit	14
9. Tevredenheidsbril	14
Slotwoord	14

Intro

'Meester, kun je even meekomen?'

Een leerkracht uit groep 8 vraagt of ik even wil aansluiten. 'Niets ernstigs hoor, maar we horen graag je mening.'

Het is carnavalstijd en in de groepen 8 vindt traditioneel de verkiezing van Prins en Prinses Carnaval van De Opstap plaats. Al snel klinkt er een kritisch geluid uit de klas. 'Het is toch echt oldschool!' Een leerling valt direct met de deur in huis. 'Een prins en een prinses? Serieus?'

Ik vraag wat er precies bedoeld wordt. 'Nou,' legt de leerling uit, 'het kunnen toch ook twee prinsessen zijn? Of twee prinsen? Of gewoon een trio?'

Er ontstaat gelach in de klas, maar de boodschap is serieus. De leerlingen geven duidelijk aan dat zij ruimte verwachten voor verschillende vormen van identiteit en samenleven. Zij stellen bestaande tradities ter discussie en doen voorstellen die uitgaan van gelijkwaardigheid en inclusie.

Dit moment laat zien waar burgerschapsonderwijs op De Opstap voor staat: leerlingen leren hun mening te verwoorden, kritisch te reflecteren op maatschappelijke gebruiken en respectvol om te gaan met diversiteit. Door het gesprek hierover aan te gaan, ervaren zij dat hun stem ertoe doet en dat tradities mee kunnen bewegen met de waarden van een diverse samenleving.

Inleiding

Met dit beleidsplan willen we laten zien hoe wij een schoolomgeving creëren waarin leerlingen zich veilig en gewaardeerd voelen en waarin zij worden gestimuleerd om hun stem te laten horen en een positieve bijdrage te leveren. Door samen te werken aan deze doelen, bereiden we onze leerlingen voor op een leven lang actief burgerschap en dragen we bij aan een rechtvaardige en inclusieve samenleving.

In dit document leggen we uit waar we voor staan (visie), hoe onze populatie eruit ziet, wat de identiteit van onze school is, hoe wij als oefenplaats voor burgerschap dienen (schoolklimaat), welke doelen we nastreven, hoe we die invullen (aanbod) en hoe we de kwaliteit bewaken en verbeteren.

2. Visie

2.1 Visie op burgerschap Trinamiek

Onze school is onderdeel van Stichting Trinamiek. Eén van de strategische doelstellingen is dat we kinderen leren om verschil te maken voor een ander en de omgeving waarin zij leven. Zo dragen zij bij aan een betere wereld en ontwikkelen zij zich tot goede burgers. Het verwerven van burgerschapsvaardigheden vinden wij essentieel om volwaardig deel te kunnen nemen aan de samenleving.

Onze medewerkers maken het verschil voor kinderen, elkaar en de omgeving. Wij verbeteren voortdurend de kwaliteit van ons handelen, gebaseerd op wetenschappelijke inzichten, praktijkervaring en de expertise van onze medewerkers. Dit uit zich in ons didactisch en pedagogisch handelen, de extra ondersteuning die wij bieden en de wijze waarop wij leidinggeven en samenwerken. Wij creëren ruimte voor kinderen om te groeien en zichzelf te zijn. Zo verlaten zij onze school goed toegerust met kennis, vaardigheden, zelfvertrouwen en vertrouwen in de ander.

2.2 Visie op burgerschap De Opstap

Op De Opstap vinden wij het belangrijk dat kinderen niet alleen leren lezen, schrijven en rekenen, maar ook uitgroeien tot betrokken en verantwoordelijke burgers. Burgerschapsonderwijs neemt daarom een belangrijke plaats in binnen ons curriculum. We bereiden leerlingen voor op een samenleving waarin respect, samenwerking en actieve participatie belangrijk zijn.

Waarden en normen

Vanaf de kleuterklas leren kinderen over waarden en normen zoals respect, eerlijkheid en verantwoordelijkheid. Dit gebeurt via kringgesprekken, verhalen en praktische oefeningen waarin sociale vaardigheden centraal staan. Zo leren kinderen hoe ze met elkaar omgaan, conflicten oplossen en rekening houden met anderen.

De Kanjermethode

Wij werken met de Kanjermethode, die gericht is op sociaal-emotionele ontwikkeling en een positief groepsklimaat. Door middel van rollenspellen, verhalen en praktische oefeningen leren leerlingen samenwerken, opkomen voor zichzelf en anderen steunen. Jaarlijks monitoren wij de ervaringen van de leerlingen met kanjervragenlijsten.

Democratisch bewustzijn

We betrekken leerlingen actief bij besluitvorming via de leerlingenraad. Zij denken mee over schoolregels en activiteiten en leren zo over inspraak, verantwoordelijkheid en samenwerking. Concrete voorbeelden zijn: de aanleg van de buitenspeelpleinen, ander wc-papier en de keuze voor het schoolshirt.

Diversiteit en inclusie

Wij hechten veel waarde aan een inclusieve en veilige leeromgeving. We vieren diversiteit en leren kinderen dat verschillen in achtergrond en cultuur juist verrijkend zijn. Via thematische lessen, gastsprekers en projecten stimuleren we een open en respectvolle houding.

Maatschappelijke betrokkenheid

Leerlingen dragen actief bij aan de samenleving via samenwerkingen met lokale organisaties en goede doelen. Zo organiseren we schoonmaakacties, inzamelingsacties voor de voedselbank en bezoeken aan maatschappelijke instellingen.

Digitale geletterdheid en mediawijsheid

We leren kinderen veilig en kritisch omgaan met media en technologie, bijvoorbeeld via lessen over online veiligheid, nepnieuws en verantwoord internetgebruik.

Cultuureducatie

De creatieve lessen worden gegeven volgens de procesgerichte didactiek. Voordat kinderen zelf gaan experimenteren gaan ze eerst de wereld waarnemen. Vervolgens worden gevoelens en ervaringen op eigen wijze verbeeld. In de reflectiegesprekken worden de verschillen en de overeenkomsten van de gekozen oplossingen besproken. Kinderen leren kritisch naar hun eigen werk te kijken en dat van anderen. Ze leren in het klein hoe ze zijn, hoe ze zich verhouden tot de wereld en een ander.

Conclusie

Burgerschapsonderwijs staat bij De Opstap centraal. Wij bereiden leerlingen niet alleen voor op hun schoolloopbaan, maar ook op een actieve en verantwoordelijke rol in de samenleving.

Waar moeten we beter in worden!

Waar nog aan gewerkt moet worden, is het vergroten van het bewustzijn dat de activiteiten die worden ondernomen passen binnen burgerschap. Daarnaast is het belangrijk dat duidelijker wordt hoe deze activiteiten bijdragen aan het ontwikkelen tot een goede en betrokken burger.

3. Populatie en schoolcontext

Onze school telt circa 460 leerlingen en bevindt zich in de wijk Achterveld. We hebben twee gebouwen: Asterix (groepen 1-2 en peuterafdeling Kind & Co) en Obelix. Onze schoolweging is 26,75.

Onze populatie vormt geen afspiegeling van de Nederlandse maatschappij. Veel kinderen hebben een beperkt wereldbeeld en een kleine leefwereld. Ondanks het internet. Daarom vinden wij het belangrijk om hen in contact te brengen met andere culturen en perspectieven.

Missie

Iedereen wil gezien worden. Wij maken ruimte om jezelf te zijn, zodat je zelfverzekerd de volgende stap zet.

Het buitenspelen is belangrijk: kinderen spelen tegenwoordig gemiddeld nog maar 5 uur per week buiten, tegenover 25 uur vroeger. Wij leren kinderen hoe ze samen buiten kunnen spelen en zelfverzekerd nieuwe stappen kunnen zetten. Onze schoolpleinen nodigen ook buiten schooltijd uit om te spelen en hebben daarmee een [buurtfunctie.We](#) spelen daarom ook bewust twee keer 30 minuten buiten.

Ons team is stabiel, grotendeels vrouwelijk (90%) en bestaat uit alle leeftijdsgroepen. We werken samen met de PABO, academische PABO en opleiding onderwijsassistent, en leiden studenten op. Studenten maken onderdeel uit van ons team. Ons team is open, betrokken, belangstellend en warm.

Ouders werken samen met school in de medezeggenschapsraad en ouderraad. De leerlingenraad (groepen 5 t/m 8) vergadert elke vier tot zes weken en betreft de directie regelmatig. De leerlingenraad heeft ook een eigen budget waarmee niet alleen ideeën bedacht worden maar ook ten uitvoer worden gebracht. Onze twee schoolpleinen bij het Obelix-gebouw zijn bedacht door de kinderen onder leiding van de leerlingenraad.

4. Identiteit

Wij willen kinderen leren respect en zorg te hebben voor elkaar, voorbij verschillen in mogelijkheden, geloof of cultuur. We stimuleren 'elkaar zien' en ruimte creëren om jezelf én de ander te ontwikkelen. We bespreken gevoelige thema's open en leren kinderen een eigen mening te vormen en de mening van anderen te respecteren.

De Opstap is een katholieke basisschool die openstaat voor alle kerkelijke en sociale groeperingen. Wij geven onze identiteit vorm in de dagelijkse omgang, door gesprekken over normen en waarden en het vieren van katholieke feesten zoals de Opstapdag, Kerst, Carnaval en Pasen. We verwachten dat ouders en kinderen het karakter van de school respecteren.

5. Schoolklimaat en Kanjer

Sociaal welbevinden is een onmisbaar onderdeel van onze school. Leerkrachten creëren een veilig pedagogisch klimaat door te luisteren, vertrouwen te geven, het goede voorbeeld te geven, grenzen te stellen en ondersteuning te bieden.

Wij werken met de Kanjertraining. Ieder schooljaar staat de methode schoolbreed twee weken centraal. Leerkrachten worden getraind, ouderavonden georganiseerd en tweejaarlijks vindt een teamtraining plaats. Kanjer werkt preventief door groepsvorming te stimuleren en positieve gedragsnormen te bevorderen. Als er toch problemen ontstaan, lossen we deze op met de curatieve onderdelen van Kanjer.

6. Doelen

Doelen van de Kanjertraining:

- Positief zelfbeeld en zelfvertrouwen
- Verbetering van sociale vaardigheden
- Creëren van een veilige omgeving
- Leren omgaan met conflicten en pestgedrag
- Stimuleren van respectvol gedrag
- Herkennen en veranderen van gedragspatronen
- Betrekken van ouders bij de sociaal-emotionele ontwikkeling

7. Aanbod

De school biedt een breed aanbod waarin burgerschap geoefend wordt, zowel binnen als buiten de school. We werken met vaste activiteiten en methodes zoals Kanjer, de Gouden Weken, leerlingenraad, cultuur- en natuurprojecten, verkeerseducatie en mediawijsheid.

Overzicht aanbod burgerschap per thema en groep

Thema: Democratie

Activiteit	1/ 2	3	4	5	6	7	8
Werken met kiesbord, dag-/weektaak	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Basislessen Kanjer	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
De Dag Vandaag / Jeugdjournaal bespreken		✓	✓	✓	✓	✓	✓
Leerlingenraad + verkiezingen				✓	✓	✓	✓
Top ontdekkers				✓	✓	✓	✓
Lessen politiek stelsel / Prinsjesdag						✓	✓

Thema: Identiteit

Activiteit	1 / 2	3	4	5	6	7	8
------------	-------------	---	---	---	---	---	---

Basislessen Kanjer	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Gouden Weken	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
De Dag Vandaag / Jeugdjournaal bespreken		✓	✓	✓	✓	✓	✓
Groepsgesprekken Kanjer	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Kennismaken met culturen (wereldoriëntatie, kunstactiviteiten)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Lessen Kriebels in je buik (Lentekriebels)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
NME natuuronderwijs	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Verkeer	✓	✓			✓	✓	✓
Lessen Top ontdekkers				✓	✓	✓	✓
Gehandicaptenrace						✓	✓
Lessen Halt (groep, respect & tolerantie)					✓	✓	✓

Thema: Participatie

Activiteit	1/ 2	3	4	5	6	7	8
Basislessen Kanjer	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Groepsgesprekken Kanjer	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Gouden Weken	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Maatjes nieuwe en oudere kleuters	✓						
Groepsdoorbrekende activiteiten	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
BOUW met vrijwilligers		✓	✓				
Tutorlezen		✓	✓		✓	✓	
Lessen Natuur- en Milieueducatie		✓	✓	✓	✓	✓	✓
Gymlessen met pleinspellen	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Verkeerslessen (VVN)			✓	✓	✓	✓	

Gehandicaptenrace			✓	✓		
Lessen Halt (groep, respect & tolerantie)			✓	✓	✓	
Leerlingenraad + verkiezingen			✓	✓	✓	✓
Breinbouwers-groep (Talentontwikkeling Praktijk)	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Lessen Mediamasters (mediawijsheid)			✓	✓	✓	✓

Schoolpleinen zijn vergroend (achterplein in 2022-2023, voorplein in 2023-2024) om buitenspeelmogelijkheden ook van de buurt te stimuleren. En dit heeft weer een link met het feit dat onze school een 'Gezonde school' op het gebied 'bewegen en sport' is.

8. Zorg voor kwaliteit

Wij volgen de opbrengsten van ons burgerschapsonderwijs door middel van observaties van leerkrachten, gesprekken met leerlingen, MijnKleutergroep en Kanvas (voor groep 6 t/m 8). De uitkomsten worden besproken tijdens de groepsbesprekingen en, indien nodig, vastgelegd in het groepsbord.

Kanvas voldoet aan de wettelijke eisen rondom sociale veiligheid en biedt daarnaast inzicht in trends op schoolniveau. Het speelgedrag wordt dagelijks gemonitord door observaties op het plein. Het monitoren van andere burgerschapsdoelen is een aandachtspunt en wordt verder ontwikkeld.

9. Tevredenheidsbril

Binnen Trinamiek evalueren we regelmatig. De zgn tevredenheidsbril. Kinderen vullen de Kanvas en om de twee jaar een tevredenheidslijst in. We willen deze feedback vaker benutten door systematischer te bespreken wat kinderen ervaren bij burgerschapsactiviteiten en hoe ze dit vervolgens toepassen in het dagelijks leven. Het monitoren van burgerschap blijft een belangrijk ontwikkelpunt. Dit is een terugkerend item op KC/directieoverleg. Omdat juist het 'Kunst en Cultuur' heel erg hamert op dit stukje is er overleg met deze werkgroep om te kijken of we dit kunnen verbeteren. Dit speelt 2e helft schooljaar 2025-2026.

Slotwoord

Met dit beleidsplan zetten wij een duidelijke koers uit voor De Opstap. Wij zien het als onze taak om kinderen te begeleiden in hun ontwikkeling tot betrokken en verantwoordelijke burgers. Door een veilige, inclusieve en stimulerende omgeving te bieden, bereiden wij hen voor op een toekomst vol kansen en maatschappelijke betrokkenheid. Samen bouwen we stap voor stap aan een school waar iedereen zich gezien en gehoord voelt.